

УДК 316.77

*Сивак Р.І., здобувачка вищої освіти,
Родигін К. М., к.філос.н.,
старший викладач кафедри журналістики
та соціальних комунікацій*

МЕМИ ЯК ЗАСІБ ІНФОРМАЦІЙНОГО ОПОРУ В ЧАСИ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ (НА ПРИКЛАДІ МЕМУ «МОГИЛІЗАЦІЯ»)

Донецький національний університет імені Василя Стуса, м. Вінниця

Повномасштабне вторгнення російської федерації на територію України привело за собою два поля бою: військове та інформаційне. І якщо на військовому фронті працюють і захищають Збройні Сили України та інші силові структури, то на інформаційному – цивільні та всі інші. Чимало засобів використовує російська влада, аби просунути свою пропаганду, наративи, фейки в українське суспільство. Проте після кожного відеозвернення голови кремля, визначної події української армії чи поразки «другої великої армії», з боку України з'являються чимало мемів на ці теми.

Основна актуальність цього інформаційного опору в його популярності, яка набула значного поширення в Інтернет-просторі. Мемі можуть допомогти підняти бойовий дух у цивільних та військових. До того ж, чим більше карикатурних жартів створюють українці, тим сильніший інформаційний опір представляють спільному ворогові. Також поширення мемів зазнало популярності і в політичних пресслужбах. Зараз політики почали публікувати на своїх сторінках у соціальних мережах мемі, або жарти, які допомагають посилювати інформаційний опір в часи російсько-української війни. Окрім цього, такі дії ще більше зближують посадовців з народом.

За останні роки опубліковано ряд аналітичних досліджень про мемі від вітчизняних експертів, які займаються аналізом в політичній та військовій сфері [1-2]. Проте дослідження мему як засобу інформаційного опору в часи російсько-української війни залишається поза увагою аналітиків журналістикознавства, що обумовлює наукову новизну нашого дослідження.

Мета роботи – проаналізувати походження та виникнення мемів на тему «Могилізація», дослідити основні образи, які використовуються, визначити, на яку аудиторію поширюються.

Походження мему «Могилізація» пов'язане зі зверненням володимира путіна до російського народу про початок часткової мобілізації. Указ був підписаний в той же день як вийшла новина, тобто 21 вересня 2022 року. У зверненні було наголошено, що призову на військову службу підлягатимуть лише громадяни, які перебувають у запасі, проходили службу в лавах збройних

сил РФ та інших. Проте ця ситуація викликала обурення у російського народу, а для українців стала підґрунтям для створення нових мемів [3].

Сама назва «Мобілізація» пов'язана з вживанням слова «мобілізація», в значенні «смерті», а не «присяги служити» своїй країні. Такий термін використали у дописі в Twitter Рух «Весна», аби закликати людей вийти на всеросійську акцію протесту в центри всіх міст Росії [4]. Так, і на українських сторінках у соціальних мережах почали вживати це слово, створювати та поширювати мему на цю тему.

Один з них розроблений на основі слів з відео, в якому після «вибуху селітри» на території Криму жителька виїжджала з цієї місцевості та казала: «Взагалі не хочу виїжджати з Крима, з Алушти. Тут так класно, по-домашньому. Я звикла, як у своєму домі жили...» [5]. Ця фраза стала сама по собі окремим інтернет-жартом. В одному з мемів проводиться аналогія, фраза вкладається у вуста російського військового, який вимушений йти воювати на територію України, проте не хоче виїжджати з військової частини (рис.1).

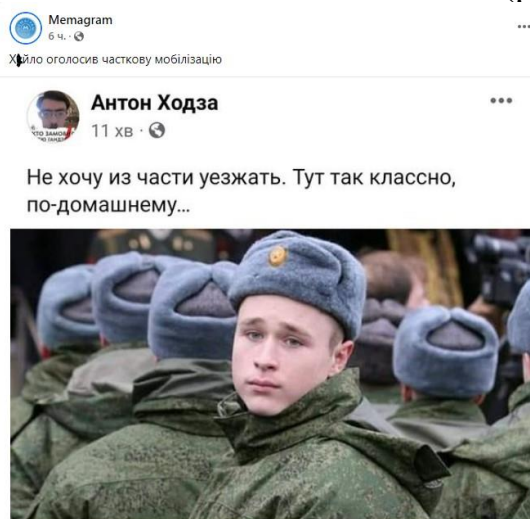

Рисунок 1.

Точно відшукати автора даного мему доволі важко. Проте жарт був знайдений на сторінці «Memogram» у Facebook. Мем спрямований на російськомовну аудиторію, а також на тих осіб, які знають російську. У ньому чітко прослідковується нав'язування думки, що російські війська не готові до мобілізації, а тим більш до воєнних дій. Таким чином автор мему знецінює можливості російських окупантів та, можливо, покращує бойовий дух української армії та народу. Даний мем важливий для просування тези, що часткова мобілізація не зможе призвести до масштабних успіхів у вторгненні Росії на території України. Таким чином жарт посилює опір українців на інформаційному фронті проти ворога.

У наступному мемі використовується вже декілька головних образів: Володимира Путіна та російського військового. Інтернет-жарт показує вигадане «звернення» президента Росії до військового зі словами «Час вмирати, Іване». Наразі мем трансформувався і поширюється двома мовами: російською та

англійською. Тож, значення мему стане доступним і для закордонної аудиторії, якій не менш важливо розуміти, що відбувається під час російсько-української війни (рис.2).

Рисунок 2.

Мем доводить думку, що стратегія путіна – відправити на смерть свій особовий склад, аби здобути хоч якісь території України. Цей створений інтернет-жарт, можливо, зможе деморалізувати спільного ворога. Також мем є підтвердженням ідеї, що часткова мобілізація – це кидання російських військових на територію України як «гарматного м'яса» і всі ці військові дії з невідготовленими солдатами приведе до «м'ясорубки росіян».

Таким чином з боку українців здійснюється інформаційно-психологічний вплив (ІПВ) на особовий склад російської армії, який може призвести до зневірення у своїй державі та особистості. Психологи вважають, що навіть при десятивідсотковій ефективності застосування ІПВ на людину, викликається панічний стан навіть у добре організованому колективі [2].

Отже, використання мему в інформаційній війні під час російсько-української війни є доволі потужним засобом для деморалізації ворога та покращення українського бойового духу під час спротиву. Важливим чинником є моральна стійкість та вміння протистояти російській пропаганді та фейкам, які теж можуть негативно впливати на емоційно-психологічний стан українців. Важливо ще пам'ятати і про інформаційний-психологічний вплив, який можна здійснити завдяки створенню мемів про неспроможність росії воювати проти України. Таким чином Інтернет-жарти посилюють свою дію в інформаційному опорі в часи російсько-української війни.

Список використаних джерел

1. Свідерська О.І. Актуальні проблеми філософії та соціології. Роль політичного мему в інформаційних війнах. 2022 р. С.136-140. URL: https://www.researchgate.net/publication/363536821_ROL_POLITICNOGO_MEMU_V_INFORMACIJNIH_VIJNAN (дата звернення: 13.11.2022)
2. Юзова І.Ю., Пацек.П. Розвиток та застосування Повітряних Сил, інших видів ЗС України, удосконалення їх системи управління. Інформаційно-психологічний вплив противника та протидія йому в умовах ведення гібридних війн. 2020 р. С. 61-68. URL: <https://journal-hnups.com.ua/index.php/nitps/article/view/314/247> (дата звернення: 13.11.2022).
3. МОБІЛІЗАЦІЯ, «РЕФЕРЕНДУМ», ЯДЕРНА ЗБРОЯ: ЯК СВІТ ВІДРЕАГУВАВ НА ЗВЕРНЕННЯ ПУТІНА. URL: <https://i-vin.info/news/mobilizaciya-referendum-yaderna-zbroya-yak-svit-vidreaguvav-na-zvernennya-putina-3655.html> (дата звернення: 13.11.2022).

4. *Твіт у спільності «Движение «Весна».* URL: https://twitter.com/vesna_democrat/status/1572471468994482177 (Дата звернення: 13.11.2022).
5. *Не хочу уезжать из Крыма. Лавка Удовольствий* URL: <https://www.youtube.com> (дата звернення: 13.11.2022).

УДК 004.777:378.016(043.2)

Стебелєв О.А., здобувач,
Василенко В. Ю., канд. соц. ком.,
старший викладач
кафедри інформаційних систем
управління

ВИКОРИСТАННЯ СЕРВІСІВ WEB 2.0 В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ В ЗВО

Донецький національний університет імені Василя Стуса, м. Вінниця

Вступ. Протягом останніх років Web 2.0 був одним із наймодніших слів для цілого ряду еволюцій щодо Інтернету. Хоча нинішні аналітики визначили її як ключову технологію наступного десятиліття, учасники сфери освіти не завжди точно визначають поняття «технології Web 2.0».

Актуальність дослідження. Використання інформаційних технологій в освітньому процесі є актуальним, тому що підготовка здобувачів освіти у середовищі сучасних технологій мають просуватись та вдосконалюватись.

Мета цього дослідження полягає у вивченні потреб у педагогіці нового типу (на основі Web 2.0), а також запровадженні передового досвіду викладання та навчання за допомогою Web 2.0 у вищій освіті. Сфера освіти є однією зі сфер життя, на яку суттєво вплинули технологічні зміни, що відбулися в цьому столітті.

Викладання основного матеріалу. Необхідно інтерпретувати технології Web 2.0 з педагогічної точки зору, щоб здобувачі могли вільно володіти цифровими засобами та бути готовими до викликів суспільства знань [1]. Таким чином, освітяни, по-перше, змушені дотримуватися не тільки складної навчальної програми, насиченої теоретичними концепціями, яка претендує на інтелектуальну гнучкість, а й програм, які передбачають ті компетенції, які стануть у нагоді майбутньому випускнику при пошуку роботи. По-друге, викладачі повинні вимагати від здобувачів, коли вони використовують технології Web 2.0, довести ініціативу та відповідальність, допитливість та увагу, здатність досліджувати, креативність, співпрацювати та конструктивно, чітко спілкуватися та співпрацювати один з одним, бути відкритими для виявлення та вирішення проблем. Найголовніше, постає необхідність у веденні плідного діалогу, як з освітніх, так і соціальних питань. Тільки таким чином здобувачі матимуть змогу зустрітися зі знанням досвіду, відмовившись від фронтального навчання та перейнявши форму діяльності, засновану як на груповій, так і на